

Plast och miljö

Gammal och förbrukad plast kan hanteras på tre sätt. Dessa sätt är: återvinning, energiutvinning och deponering.

Återvinning är naturligtvis det bästa alternativet och mycket av plasten i våra hushåll återvinns. En av svårigheten med återvinning är att plaster är väldigt olika varandra och de behöver sorteras innan de kan återvinnas. I Sverige kan plaster (frivilligt) vara uppmärkta med en symbol som talar om vilken typ det är. Indelningen beror på vilken monomer plasten består av.

 PET	 PE-HD	 PVC	 PE-LD
Dryckesflaskor	Frysåsar	Kablar	Matkassar
 PP	 PS	 O	
Matlådor	Frigolit	Övriga plaster	

När plasterna sorteras mals de till flingor och på grund av att de har olika densitet, kan de separeras. Plastflingorna kan också separeras genom att de centrifugeras. År 2018 samlades 42 % av plastförpackningarna in för materialåtervinning (i Sverige). Plast kan återvinnas upp till tio gånger

Med energiutvinning menas att plasten eldas upp i ett kraftvärmeverk. En del plaster innehåller bara kol och väte och då bildas bara koldioxid och vatten vid förbränningen. I andra plaster blandas fler grundämnen till exempel klor vilket kan bidra till föroreningen i naturen.

Med deponering menas att plasten läggs på sopställen. Plaster bryts inte ner som organiskt material utan delas endast upp i mindre och mindre bitar. Bioplaster innehåller exakt samma beståndsdelar som vanlig plast men görs inte av fossila bränslen utan av till exempel majs eller sockerrör. Bioplaster har samma problem att brytas ner som vanliga

plaster. Bionedbrytbar plast kan komposteras men det är en komplicerad process. Miljönyttan är obetydlig.

Miljöproblem med plaster.

Plast bryts inte ner utan mals sakta ner, av väder och vind, till små bitar som kallas mikroplaster. Det är också ett stort miljöproblem som kommer att bli ännu större i framtiden. Djur på land och i haven äter dessa färgglada plastbitar och dör. Mikroplaster äts av små organismer och hamnar då i näringskedjan där olika typer av förgiftningar uppstår.

En del av mikroplasterna kommer från produkter som smink och krämer. De finns där som utfyllnad för att göra produkten billigare att tillverka. Många mikroplaster kommer från när vi tvättar våra kläder.

60 procent av all tillverkad plast har slängts i naturen. Totalt i världen har, sedan år 1950, endast nio procent återanvänts och 12 procent eldats upp. 90 procent av allt skräp i haven är plast. Det finns enorma flytande soptippar av plast i haven. De kallas för "The Great Pacific Garbage Patch".

Begrepp och svåra ord:

Deponering, monomer, densitet, separera, centrifugera, kraftvärmeverk, mikroplast,

Plast och miljö

Begrepp:	Förklaring:
Deponering	
Monomer	
Densitet	
Separera	
Centrifugera	
Kraftvärmeverk	
Mikroplast	

Rätt	Fel	1. Plast och miljö. Vilket eller vilka alternativ är korrekta?
		Gammal plast hanteras på tre sätt. Återvinning, energiutvinning och deponering.
		Plast kan återvinnas hur många gånger som helst.
		Att återvinna plast är komplicerat eftersom det finns flera olika slags plaster.
		Bioplaster tillverkas av fossila bränslen.
		Plaster består mest av grundämnena kol och väte.

Rätt	Fel	2. Plast och miljö. Vilket eller vilka alternativ är korrekta?
		Deponering innebär att något läggs på soptippen.
		Det är svårt för naturen att bryta ner bioplaster.
		Mikroplaster bryts ner i naturen.
		Plast som kastas i havet samlas i flytande soptippar i havsvattnet.
		Nästan all plast i Sverige återvinns.